

62016CC0164

ENERĢLADVOKĀTA MACEJA ŠPUNARA [MACIEJ SZPUNAR]

SECINĀJUMI,

sniegti 2017. gada 31. maijā (1)

Lieta C-164/16

Commissioners for Her Majesty's Revenue & Customs

pret

Mercedes-Benz Financial Services UK Ltd

(Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) (Anglijas un Velsas Apelācijas tiesa, Civillietu nodaļa, Apvienotā Karaliste) Iegums sniegt prejudiciālu nolikumu)

Iegums sniegt prejudiciālu nolikumu – PVN – Direktīva 2006/112/EK – 14. panta 2. punkta b) apakšpunkts – Preču piegāde – Iztīrīga Iegums ar izpiršanas iespēju par noteiktu summu

1.

Iztīrīga Iegums joprojām rada interpretācijas grūtības saistībā ar noteikumiem par pievienotās vērtības nodokli (turpmāk tekstā – “PVN”). Ņemot vērā šo Iztīrīga jauktu raksturu, tās kvalifikācija vai nu par preču piegādes Iztīrīgu, vai par pakalpojuma sniegšanas Iztīrīgu ne vienmēr ir acīmredzama. Tas tādā veidā rada būtiskas sekas nodokļu maksātājiem.

2.

Lai arī Tiesa jau ir izskatījusi daudzas lietas, kas saistītas ar Iztīrīga Iztīrīgumiem, nevienā no tām nav galīgā veidā nospriests, kā būtu jākvalificē šāds darījums PVN aspektā. Šajā lietā Tiesai būs jāsniegt papildu paskaidrojumus šajā jautājumā.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

3.

Direktīvas 2006/112/EK (2) 14. pantā ir noteikts:

“1. “Preču piegāde” ir tiesību nodošana rīkoties ar materiālu pašumu kā pašniekam.

2. Papildus 1. punktā minētajam darījumam par preču piegādi uzskata šāds darījums:

[..]

b)

faktisko preču nodošanu, pildot Iztīrīgu par preču nomu/īri uz noteiktu laiku vai par preču pārdošanu uz nomaksu, kurā paredzēts, ka parastos apstākļos pašumtiesību pārēja notiek ne

v?l?k k? veicot p?d?jo iemaksu;

[..]

[..].”

4.

Saska?? ar š?s direkt?vas 24. panta 1. punktu:

““Pakalpojumu sniegšana” ir jebkurš dar?jums, kas nav pre?u pieg?de.”

Apvienot?s Karalistes ties?bas

5.

Direkt?vas 2006/112 14. panta 2. punkta b) apakšpunkts Apvienot?s Karalistes ties?b?s tika transpon?ts Value Added Tax Act 1994 (1994. gada PVN likums) 4. pielikuma 2. punkta b) apakšpunkt? kopsakar? ar š? likuma 5. pantu.

6.

Saska?? ar Consumer Credit Act 1974 (1974. gada Likums par pat?ri?a kred?tu) 99. pantu l?dz br?dim, kad atbilstoši t? sauktajam “hire purchase agreement” l?guma noteikumiem ir j?veic p?d?jais maks?jums, par?dnieks var p?rtraukt l?guma darb?bu ar iepriekš?ju uzteikumu p?c tam, kad ir nomaks?jis atbilstoši š? likuma 100. pantam apr??in?to summu.

7.

1974. gada Likuma par pat?ri?a kred?tu 189. pant? “hire purchase agreement” l?gums tiek defin?ts k? l?gums, saska?? ar kuru preces tiek nom?tas par periodiskiem maks?jumiem, turkl?t ?pašumties?bu uz š?m prec?m nodošana nomniekam ir atkar?ga no l?guma nosac?jumu iev?rošanas un ?paši atrun?tu apst?k?u iest?šan?s, tostarp apst?k?a, ka nomnieks izmanto l?guma priekšmeta izpirkšanas iesp?ju.

Fakti, tiesved?ba un prejudici?lie jaut?jumi

8.

Mercedes?Benz Financial Services UK Ltd (turpm?k tekst? – “MBFS”) ir Daimler AG meitassabiedr?ba, kuras juridisk? adrese ir Apvienotaj? Karalist?. T? sniedz finanšu pakalpojumus, kas ir saist?ti ar transportl?dzek?u lietošanu un ieg?di. Šaj? jom? t? pied?v? tr?s standarta automobi?u lietošanas l?gumu veidus: noma (l?zings), “hire purchase” veida l?gums un jaukts l?gums, ko sauc “Agility”.

9.

Nomas l?gums izsl?dz nomnieka iesp?ju ieg?t transportl?dzekli p?c nomas l?guma termi?a beig?m. Pamatliet? nav str?da par to, ka šis l?gums ir pakalpojuma sniegšana PVN noteikumu izpratn?. Turpret? “hire purchase” l?gums ir izveidots t?, ka maks?jumu summa princip? atbilst transportl?dzek?a cenai kop? ar finans?šanas izmaks?m. L?gum? var b?t paredz?ti vai nu vien?di maks?jumi, vai ar? p?d?jais maks?jums ir daudz liel?ks (t? sauktais “balloon payment”), bet visu šo maks?jumu veikšana klientam princip? ir oblig?ta. Klients šo pien?kumu var nepild?t, tikai uzteicot l?gumu, kas ir iesp?jams, pamatojoties uz iepriekš min?tajiem noteikumiem par pat?ri?a kred?tu. L?gum? ir paredz?ta klienta iesp?ja izpirkt transportl?dzekli p?c l?guma sp?k? esam?bas

perioda beigām, turklāt klientam ir pienākums samaksāt simbolisku beigu summu (parasti GBP 95). Tomēr, tā kā maksājumu summa atbilst pilnai transportlīdzekļa cenai, atteikumam no pilnībā apmaksāta transportlīdzekļa izpiršanas iespējas nav ekonomiskas jēgas. Pamatlietā nav strīda par to, ka "hire purchase" līgums ir preču piegāde PVN noteikumu izpratnē.

10.

Pamatlietā strīds ir par Agility līgumu un tā kvalifikāciju PVN noteikumu aspektā.

11.

Šis līgums ir izveidots tā, ka pēc nomas perioda beigām nomniekam pienākas transportlīdzekļa izpirkuma iespēja ar nosacījumu, ka viņš nomaksā beigu maksājumu ("optional purchase payment"), kurš atbilst vidējai aplēstai transportlīdzekļa vērtībai izpirkuma brīdī (iesniedzējtiesas sniegtajos piemēros tā ir no 42 % līdz 48 % no sākotnējās cenas), bet maksājumu summa atbilst atlikušajai transportlīdzekļa cenai daļēji kopā ar finansēšanas izmaksām. Atbilstoši iesniedzējtiesas norādījumam vidēji apmēram puse klientu izmanto transportlīdzekļa izpirkuma iespēju.

12.

Her Majesty's Revenue and Customs (Apvienotās Karalistes nodokļu iestāde) uzskata, ka Agility līgums ir preču piegādes līgums PVN noteikumu izpratnē. Šī iestāde apstiprināja šādu nostāju 2008. gada 16. decembra nodokļu interpretācijā. 2008. gada 23. decembrī MBFS apstrīdēja šo lēmumu pirmās instances tiesā, kura 2012. gada 17. decembrī noraidīja tās prasību. Tomēr apelācijas instances tiesa atcēla šo spriedumu ar 2014. gada 2. maija spriedumu, kuru savukārt iesniedzējtiesa pārsūdzēja nodokļu iestādei.

13.

Šajos apstākļos Court of Appeal (England and Wales) (Civil Division) (Anglijas un Velsas Apelācijas tiesa, Civillietu nodaļa, Apvienotā Karaliste) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālos jautājumus:

"1.

Ko [Direktīvas 2006/112] 14. panta 2. punkta b) apakšpunktā nozīmē formulējums "līgums [...], kurš paredz, ka parastos apstākļos pasūmtiesību pārēja notiek ne vēlāk, kā veicot pēdējo iemaksu"?

2.

Itā paši, vai šajā lietā formulējums "parastos apstākļos" nozīmē to, ka nodokļu iestādei ir tikai jāpārbauda, vai pastāv izpirkuma iespēja, kas var tikt izmantota ne vēlāk, kā veicot pēdējo maksājumu?

3.

Pakārtoti, vai formulējums "parastos apstākļos" nozīmē to, ka valsts iestādei ir jāvērtē detalizētāk un jānosaka līguma ekonomiskais mērķis?

4.

Ja atbilde uz trešo jautājumu ir apstiprinoša:

a)

Vai 14. panta 2. punkta interpretācijai būtu jābūt atkarīgai no vērtējuma par to, vai ir ticams, ka klients izmantos šo izpirkuma iespēju?

b)

Vai, nosakot līguma ekonomisko mērī, nozīme ir cenās apmēram, kura būtu jāmaksā, lai izmantotu izpirkuma iespēju?”

14.

Līgums sniegt prejudiciālu nolikumu Tiesā tika iesniegts 2016. gada 21. martā. Rakstveida apsvērumus iesniedza MBFS, Apvienotās Karalistes un Nīderlandes valdības, kā arī Eiropas Komisija. MBFS, Apvienotās Karalistes valdība un Komisija tika pārstāvētas 2017. gada 19. janvāra tiesas sēdē.

15.

MBFS, Nīderlandes valdība un Komisija uzskata, ka Direktīvas 2006/112 14. panta 2. punkta b) apakšpunkts ir piemērojams līgumiem, kuros ir paredzēta līguma priekšmeta izpirkuma iespēja ar nosacījumu, ka ir droši zināms vai ņoti ticams, ka nomnieks izmantos šo iespēju. Apvienotās Karalistes valdība savukārt uzskata, ka nav nozīmes tam, vai pašumtiesību uz līguma priekšmetu nodošana notiek automātiski vai tad, ja tiek izmantota iespēja. Tā uzskata, ka Direktīvas 2006/112 14. panta 2. punkta b) apakšpunkts ir piemērojams vienmēr tad, ja pārdotājam maksājuma veikšanas rezultātā nomnieks kāst par līguma priekšmeta pašnieku, pat ja pārdotājam maksājuma veikšana ir brīvprātīga.

Analīze

16.

Iesniedzot šajā lietā prejudiciālos jautājumus, kuri ir jāizvērtē kopā, iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai un – attiecīgajā gadījumā – kādos apstākļos nomas līgums ar nomnieka iespēju izpirkt nomas priekšmetu pēc nomas perioda beigām ir atzīstams par preču piegādi, pamatojoties uz Direktīvas 2006/112 14. panta 2. punkta b) apakšpunktu. Piedāvāju sēkt analīzi ar minētās tiesību normas formulējuma aplūkošanu.

Direktīvas 2006/112 14. panta 2. punkta b) apakšpunkta gramatiskā interpretācija

17.

Direktīvas 2006/112 14. panta 2. punkta b) apakšpunkta saturs norāda, ka šīs tiesību norma attiecas uz līgumiem, kuru mērķis ir tiesību rīkoties ar materiālu pašumu kā pašniekam nodošana un saskaņā ar kuriem šo tiesību nodošana tiek atlikta līdz brīdim, kad lieta tiek nodota pircējam, proti, kad pircējs samaksā visu cenu.

18.

Šādiem līgumiem bieži ir jaukts raksturs, tiem vienlaikus piemīt gan nomas līguma, gan pārdošanas līguma pazīmes. To labi atspoguļo šāda veida līgumu nosaukums dažās valodās: angļu valodā – “hire purchase” vai franču valodā – “location vente”. Šādā līgumā

iznom?t?js/p?rdev?js ap?emas nodot lietu nomnieka/pirc?ja r?c?b? uz noteiktu laiku un tad – p?c tam, kad p?d?jais min?tais ir veicis visus maks?jumus, – nodot tam ?pašumties?bas uz šo lietu. Savuk?rt nomniekam ir ties?bas r?koties ar lietu k? ?pašniekam, un tas – izmantojot izv?les iesp?ju vai autom?tiski – ieg?st ?pašumties?bas p?c l?guma termi?a beig?m, un par to tam ir j?samaks? visi l?gumu? paredz?tie maks?jumi, kuri kop? veido l?guma priekšmeta pirkuma cenu.

19.

Š?da veida l?guma gad?jum? ?pašumties?bu nodošana nomniekam/pirc?jam tiek atlikta, ta?u t? notiek “parastos apst?k?os” k? parastas l?guma izpildes rezult?ts. ?pašumties?bu nodošana nevar notikt tikai, iest?joties ?pašajiem apst?k?iem, it ?paši tad, ja k?da no l?gumsl?dz?j?m pus?m uzteic l?gumu. Ties?bas uzteikt l?gumu var izriet?t no paša l?guma (piem?ram, ja k?da no t? pus?m neizpilda savas saist?bas) vai ar? no ties?bu norm?m. Tom?r ties?bas uzteikt l?gumu neietekm? š? l?guma kvalifik?ciju Direkt?vas 2006/112 14. panta 2. punkta b) apakšpunkta aspekt?, jo viens no notikumiem “parastos apst?k?os” ir ?pašumties?bu nodošana.

20.

?pašumties?bu nodošana š?da veida l?gumu gad?jum? parasti notiek ar br?di, kad nomnieks/pirc?js samaks? visu cenu, turkl?t tas var b?t saist?ts ar to, ka tam j?iesniedz vienpus?js pazi?ojums par v?lmi izmantot l?guma priekšmeta izpirkuma iesp?ju. Direkt?vas 2006/112 14. panta 2. punkta b) apakšpunkt? izmantotais j?dziens “p?d?j? iemaksa” ir j?saprot šaj? kontekst?. T?d?j?di runa ir par p?d?j?s iemaksas veikšanu, kas nomniekam/pirc?jam bija j?veic saska?? ar l?gumu.

21.

Starp citu (lai gan tas neattiecas uz šo lietu) ir j?piebilst, ka Direkt?vas 2006/112 14. panta 2. punkta b) apakšpunkts papildus “hire purchase” veida l?gumiem aptver ar? nomaksas pirkuma l?gumus, ja tajos ir noteikts, ka l?guma priekšmets tiek nodots pirc?jam pirms piln?s cenas samaksas, bet ?pašumties?bas uz to tas sa?em tikai p?c š? pien?kuma izpildes. Š?dos l?gumos nav paredz?ts nomas elements, tom?r darb?bas zi?? tie ir l?dz?gi “hire purchase” veida l?gumiem.

L?zings

22.

“Hire purchase” veida l?gumi iek?aujas l?zinga l?gumu kategorij? t?s plaš? izpratn?. “L?zinga” j?dziens nav viennoz?m?gi noteikts un var noz?m?t l?gumus ar ?oti atš?ir?gu juridisku raksturu. Tom?r l?zinga raksturies?me ir t?, ka no l?zinga ??m?ja viedok?a l?zinga l?gums parasti ir l?zinga priekšmeta pirkuma l?guma aizst?j?js – tas ?auj vi?am r?koties ar to k? ?pašniekam bez vajadz?bas segt vienreiz?jas pirkuma izmaksas, bet l?zinga ??m?ja (vai, iesp?jams, vair?ku l?zinga ??m?ju) veiktajiem maks?jumiem l?zinga sp?k? esam?bas laik? princip? ir j?sedz l?zinga priekšmeta pirkuma, amortiz?cijas un finans?šanas izmaksas, kas rodas l?zinga dev?jam.

23.

Tom?r tas, ka p?c l?zinga termi?a beig?m ?pašumties?bas uz l?zinga priekšmetu tiek nodotas l?zinga ??m?jam, nav oblig?ts l?guma elements. Visbiež?k l?zinga l?gumos ir sastopama t? saukt? izpirkuma iesp?ja. T? ir vienpus?ja l?zinga dev?ja saist?ba nodot ?pašumties?bas uz l?zinga priekšmetu l?zinga ??m?jam tad, ja tas izmanto š?du iesp?ju un izpilda šim nol?kam l?gumu? paredz?tos nosac?jumus. Pie šiem nosac?jumiem parasti pieder pras?ba samaks?t noteiktu summu, kuras apm?rs var b?t ?oti atš?ir?gs: no t?ri simboliskas summas l?dz lielai

I?zinga priekšmeta v?rt?bas da?ai.

24.

Saska?? ar Tiesas judikat?ru I?zinga I?gums princip? ir uzskat?ms par pakalpojumu sniegšanu (3). Tom?r Tiesa spriedum? Eon Aset Menidjmont (4) un – atsaucoties uz pirmo min?to spriedumu – spriedum? NLB Leasing (5) nosprieda, ka ?pašos apst?k?os I?zinga I?gums var b?t pre?u pieg?de. Min?tajos spriedumos Tiesa b?t?b? nosprieda, ka “gad?jum?, ja [...] [I?zinga] I?gum? ir paredz?ta vai nu ?pašumties?bu uz [I?zinga priekšmetu] nodošana [I?zinga] ??m?jam, I?gumam beidzoties, vai [I?zinga] ??m?jam ir š? [I?zinga priekšmeta] ?pašumties?bu b?tiskas paz?mes, it ?paši, ja vi?am ir nodota liel?k? da?a [I?zinga priekšmetam] rakstur?go priekšroc?bu un risku un ja atjaunin?t? maks?jumu summa praktiski atbilst [I?zinga priekšmeta tirgus] v?rt?bai [...], dar?jums ir j?piel?dzina [...] ieg?dei” (6).

Starptautiskie gr?matved?bas standarti I?zinga jom?

25.

Tiesa š?dus secin?jumus izdar?ja, atsaucoties uz starptautiskajiem gr?matved?bas standartiem, kas Savien?bas ties?b?s iek?auti ar Regulu Nr. 1126/2008 (7). L?zings ir aprakst?ts starptautiskajos gr?matved?bas standartos Nr. 17 (turpm?k tekst? – “17. SGS”). Tas, ka past?v noteikums par ?pašumties?bu uz I?zinga priekšmetu nodošanu I?zinga ??m?jam pirms I?zinga I?guma beig?m, vai tas, ka maks?jumu summa princip? atbilst I?zinga priekšmeta tirgus v?rt?bai, atbilst – k? savos apsv?rumos nor?da Komisija – diviem krit?rijiem, kuri saska?? ar 17. SGS 10. punkta a) (8) un d) (9) apakšpunktu “atseviš?i vai apvienojum?, parasti var?tu liecin?t, ka noma [I?zings] klasific?jam[s] par finanšu nomu [I?zingu]”.

26.

Finanšu I?zings (cit?di saukts “kred?ta noma”) ir atz?ts par I?zinga ??m?ja veikta ieguld?juma I?zinga priekšmet? formu. I?zinga ??m?ja situ?cija t?gad šaj? gad?jum? ir piel?dzin?ma ?pašnieka situ?cijai, kurš sa?em visus labumus un piln?b? uz?emas risku saist?b? ar I?zinga priekšmeta izmantošanu. Dažk?rt to sauc par “ekonomisk?m ?pašumties?b?m” (10). Tom?r finanšu I?zingam nav oblig?ti j?b?t saist?tam ar form?lu ?pašumties?bu gal?gu p?reju I?zinga ??m?jam, piem?ram, tad, ja I?zinga ilgums ir vien?ds ar I?zinga priekšmeta ekonomisk?s izmantošanas laikposmu. Finanšu I?zings bieži ir tr?spus?jas attiec?bas, kur?s I?zinga dev?js (parasti kred?tiest?de vai specializ?ts I?zinga uz??mums) tikai sniedz finans?jumu, bet I?zinga priekšmetu pieg?d?t?js tieši pieg?d? I?zinga ??m?jam. Daž?s ties?bu sist?m?s tikai finanšu I?zings tiek atz?ts par “?stu” I?zingu (11).

27.

Iepriekš min?tie Tiesas spriedumi, manupr?t, tom?r nenoz?m?, ka katrs I?zinga I?gums, kurš atbilstoši 17. SGS var tikt kvalific?ts k? finanšu I?zings, ir atz?stams par pre?u pieg?di, pamatojoties uz [Direkt?vas 2006/112] 14. panta 2. punkta b) apakšpunktu.

28.

Starptautisko gr?matved?bas standartu uzdevums ir saska?ot gr?matojumus t?, lai tie p?c iesp?jas lab?k atspogu?otu uz??muma ekonomisko un finanšu realit?ti, pat ja tas neatbilst form?lajai juridiskajai situ?cijai. Finanšu I?zinga gad?jum? t? priekšmets tiek ieskait?ts I?zinga ??m?ja uz??muma akt?vos, pat ja šis I?zinga ??m?js neieg?st un neieg?s ?pašumties?bas uz I?guma priekšmetu. Par to tieši ir runa 17. SGS 21. punkt? (12). Saska?? ar 17. SGS 8. punktu

Līdzings ir atzīstams par finanšu nomu, ja Līdzinga ??m?jam nodod "visus riskus un atlīdzības saistības ar ?pašuma tiesībām". Šajā kontekstā tie ir ekonomiski jēdzieni, kas nozīmē iespējamos ienākumus un zaudējumus, kuri izriet no Līdzinga priekšmeta lietošanas saimnieciskās darbības mērķiem.

29.

Turklāt noteikta darījuma grāmatojums tostarp ir balstīts uz uzņēmuma zināšanām par šā darījuma patieso saimniecisko raksturu un plānotajām tās sekām. Ņemot to vērā, pat 17. SGS 9. punkts ir atzīts, ka "piemērojot šīs pašas definīcijas iznākotāja un nomnieka atšķirīgajiem apstākļiem, vienu un to pašu nomu viņi dažkārt var klasificēt dažādi".

30.

Tomēr tiesiskais regulējums ir balstīts uz citu loģiku. Šajā ziņā noteiktu Līgumisko risinājumu pareizai tiesiskai kvalifikācijai un iespējai valsts varas iestādēm (administratīvajām un tiesu iestādēm) pārbaudīt šo kvalifikāciju ar prognozējamo iznākumu ir lielāka nozīme nekā noteikt darījuma ekonomiskajam rezultātam. Juridiskajai kvalifikācijai ir jāatbilst objektīvam darījuma vērtījumam, atbilstoši kuram tas ir konkrēts juridiskais notikums; turklāt pēc iespējas visiem tiesisko attiecību subjektiem ir jāpiekrīt šim vērtījumam.

31.

Ņemot vērā iepriekš minēto, uzskatu, ka tiesiskās noteiktības labad Līdzinga Līgums PVN uzlikšanas vajadzībām būtu jāatzīst par preču piegādi tikai tādus gadījumus, kad var droši atzīt, ka parastos apstākļos vērīgais, beidzoties Līguma termiņam, ?pašumtiesības uz Līdzinga priekšmetu tiks nodotas Līdzinga ??m?jam. Par to, manuprāt, liecina turpmākie argumenti.

Līdzinga Līgumi un darījumu kategorijas Direktīvā 2006/112

32.

Direktīvas 2006/112 2. panta 1. punkts ir paredzētas divas galvenās ar nodokli apliekamo darījumu kategorijas: preču piegāde un pakalpojumu sniegšana (kā arī Savienības iekšējā preču piegāde un preču imports, kas to darbības aspektā tomēr ir ?pašas preču piegādes formas). Preču piegāde šīs direktīvas 14. panta 1. punkts principā ir definēta kā "tiesību nodošana rīkoties ar materiālu ?pašumu kā ?pašniekam". Pakalpojumu sniegšanas kategorija savukārt nav definēta. Saskaņā ar Direktīvas 2006/112 24. panta 1. punktu par pakalpojumu sniegšanu tiek atzīts "jebkurš darījums, kas nav preču piegāde". Principā tātad par preču piegādi, manuprāt, var uzskatīt tikai tādus darījumus, kurš faktiski atbilst Direktīvas 2006/112 14. panta 1. punkta definīcijai, kas iespējami ir tikusi pielādzināta preču piegādei saskaņā ar citiem skaidriem šīs direktīvas noteikumiem. Pie šiem noteikumiem tostarp pieder šajā lietā minētais 14. panta 2. punkta b) apakšpunkts. Visi citi darījumi ir pakalpojumu sniegšana.

33.

Direktīvas 2006/112 14. panta 1. punkts runā ir nevis par ?pašumtiesību nodošanu, bet par tiesībām rīkoties ar materiālu ?pašumu kā ?pašniekam. Tā mērķis ir padarīt preču piegādes definīciju neatkarīgu no atšķirīgajiem dalībvalstu tiesiskajiem regulējumiem par ?pašumtiesību nodošanas brīdi un veidu saskaņā ar pārdošanas Līgumu vai citu juridisku notikumu rezultātu. Atšķirība var attiekties, piemēram, uz to, vai ?pašumtiesības tiek nodotas līdz ar Līguma noslēgšanu vai tikai ar lietas nodošanas brīdi, no kura būtu atkarīgs brīdis, kad rodas nodokļu maksāšanas pienākums. Tomēr, lai pircējs iegūtu tiesības rīkoties ar materiālu ?pašumu kā

pašniekam, katr? zi?? k?d? br?d? ir j?nodod ?pašumties?bas vai, iesp?jams, k?das citas lietu ties?bas, kas dod no ?pašumties?b?m izrietošaj?m analo?iskas ties?bas.

34.

Tiesa gan vair?kk?rt ir nospriedusi, ka pre?u pieg?des j?dzien? ietilpst ne tikai ?pašumties?bu nodošana konkr?taj?s valsts ties?b?s paredz?taj? form?, bet ar? visa veida vald?juma p?r liet?m ties?bu nodošana, kas citai l?gumsl?dz?jai pusei ?auj ar t?m r?koties k? ?pašniekam (13).

35.

Tom?r šie spriedumi attiecas vai nu uz jaut?jumu par br?di, kur? notiek pre?u pieg?de (lieta Shipping and Forwarding Enterprise Safe), vai uz personu, kas veikusi šo pieg?di (lietas Auto Lease Holland un Fast Bunkering Klaip?da), vai, visbeidzot, uz to, vai ties?bu r?koties ar materi?lu ?pašumu k? ?pašniekam nodošanai ir j?izriet no form?la l?guma vai ar? t?s var b?t t?du faktisko notikumu sekas k? ?pašumties?bu uz š?m prec?m labtic?ga ieg?šana (lieta Ewita?K). Visas š?s lietas attiec?s uz situ?cij?m, kur?s saska?? ar pušu nosl?gto l?gumu vai nu notika, vai bija paredz?ts n?kotn? notikt ?pašumties?bu nodošanai, bet bija nepieciešams skaidrojums tikai par š?s nodošanas konkr?tajiem apst?k?iem, kuriem ir noz?me, lai noteiktu attiec?go subjektu nodok?u saist?bas.

36.

Tikai liet? Eon Aset Menidjmunt Tiesa atzina, ka par pre?u pieg?di var b?t runa situ?cij?, kad nav skaidrs vai katr? zi?? no faktisko apst?k?u apraksta neizriet, vai min?taj? liet? izskat?maj? l?zinga l?gum? ir paredz?ta ?pašumties?bu uz l?zinga priekšmetu nodošana l?zinga ??m?jam. Neraugoties uz šo neskaidr?bu, Tiesa nosprieda, ka lietas ?emšana l?zing? ir atz?stama par ražošanas l?dzek?a ieg?di, ja l?zinga l?gum? ir paredz?ta ?pašumties?bu uz l?zinga priekšmetu nodošana l?zinga ??m?jam vai ja l?zinga ??m?jam ir ?pašumties?bu uz l?zinga priekšmetu b?tiskas paz?mes, it ?paši ja tam tiek nodota liel?k? da?a priekšroc?bu un risku, kas saist?ti ar ?pašumties?b?m uz transportl?dzekli, bet atjaunin?t? maks?jumu summa praktiski atbilst l?zinga priekšmeta tirgus v?rt?bai. Š?dam risin?jumam, manupr?t, ir vajadz?gi skaidrojumi Direkt?vas 2006/112 14. panta 2. punkta b) apakšpunkta satura un m?r?u gaism?.

37.

K? atg?din?ju iepriekš, veids, k?d? pre?u pieg?des defin?cija ir formul?ta Direkt?vas 2006/112 14. panta 1. punkt?, ir paredz?ts, lai šis j?dziens neb?tu atkar?gs no ?pašumties?bu nodošanas br?ža un veida form?li tiesiskajiem aspektiem, kas paredz?ti konkr?to dal?bvalstu ties?bu sist?m?s. Lai noteiktu subjektu, kuram ir j?maks? PVN, k? ar? br?di, kad rodas nodok?a saist?bas, var t?gad ne?emt v?r? form?lo ?pašumties?bu nodošanu, bet koncentr?ties uz ties?bu r?koties ar materi?lu ?pašumu faktisko nodošanu.

38.

Tom?r, manupr?t, tas ir iesp?jams tikai ar nosac?jumu, ka k?d? br?d? tiesisk? situ?cija atbild?s faktiskajai, form?li nododot ?pašumties?bas (vai citas ties?bas, kas pieš?ir t?das pašas pilnvaras) vai konstat?jot, ka šo ties?bu nodošana ir notikusi faktisko notikumu rezult?t?.

39.

Cit?di var b?t tikai to pre?u gad?jum?, kuras dabiski un neizb?gami tiek pat?r?tas (14). Š?d? situ?cij? ties?bas r?koties noz?m? iesp?ju pat?r?t preci un t?gad princip? ir piel?dzin?mas ?pašumties?b?m t?d? veid?, kas pamato ties?bu r?koties ar preci atz?šanu par pre?u pieg?di

PVN noteikumu izpratn?

40.

Savuk?rt t?du pre?u gad?jum?, kas netiek pat?r?tas un kas lietot?jam, piem?ram, l?zinga ??m?jam, princip? ir j?atdod atpaka? ?pašniekam p?c lietošanas termi?a beig?m, nevar b?t runa par ties?bu r?koties ar materi?lu ?pašumu k? ?pašniekam nodošanu. T?gad lietas izsniegšana l?zinga ??m?jam var tikt atz?ta par pre?u pieg?di tikai situ?cij?, kur? ir droši zin?ms, ka parastos apst?k?os ?pašumties?bas uz l?zinga priekšmetu tam tiks nodotas p?c l?gum? paredz?t? l?zinga perioda beig?m. Š?d? situ?cij? l?zinga ??m?js ir analo?isk? situ?cij? k? ?pašnieks, tikai vi?a ties?bas r?koties ar l?zinga priekšmetu ir ierobežotas laik?.

41.

Š?da interpret?cija ir ?paši pamatota ar Direkt?vas 2006/112 14. panta 2. punkta b) apakšpunktu, kur? runa ir nevis par ties?bu r?koties ar materi?lu ?pašumu nodošanu, bet tieši par ?pašumties?bu nodošanu. Manupr?t, tas nor?da uz to, ka likumdev?ja m?r?is bija iek?aut š?s ties?bu normas piem?rošanas jom? l?gumus, kuru sekas ir ?pašumties?bu nodošana, tikai š? nodošana ir atlikta uz laiku l?dz br?dim, kad lieta tiek izsniegta (iecer?tajam) pirc?jam. Formul?jot min?to ties?bu normu, likumdev?js noteica tikai to, ka dar?jums kopum? no paša s?kuma tiek uzskat?ts par pre?u pieg?di.

42.

T?gad, manupr?t, Direkt?vas 2006/112 14. panta 2. punkta b) apakšpunkts ir j?interpret? t?d?j?di, ka t? piem?rošanas jom? ietilpst tikai tie l?zinga l?gumi, attiec?b? uz kuriem ir droši zin?ms, ka parastos apst?k?os p?c l?guma termi?a beig?m ?pašumties?bas uz l?zinga priekšmetu tiks nodotas l?zinga ??m?jam.

43.

Ar š?du situ?ciju vispirms jau n?kas sastapties "hire purchase" veida l?gumu gad?jum?, kuros l?zinga maks?jumu summa, kas j?veic l?zinga ??m?jam, sedz visu l?zinga priekšmeta cenu, un ?pašumties?bas uz šo priekšmetu, pamatojoties uz l?gumu, tiek nodotas l?zinga ??m?jam l?dz ar p?d?j? maks?juma veikšanu. Š?das tiesisko attiec?bu konstrukcijas gad?jum? iesp?ja, ka l?zinga ??m?js nesa?em ?pašumties?bas uz l?zinga priekšmetu, past?v tikai gad?jum?, ja k?da no l?gumsl?dz?j?m pus?m neizpilda l?gumu vai to uzteic. Š?da situ?cija var rasties jebkura veida l?guma gad?jum?. Tad atbilstoši Direkt?vas 2006/112 90. pantam ir j?veic atbilstoša PVN korekcija.

44.

Manupr?t, var ar? pie?emt, ka situ?cij?, kad l?zinga maks?jumu summa, kas ir j?samaks? l?zinga ??m?jam, atbilst pilnai l?zinga priekšmeta cenai, un saist?b? ar to p?c visu maks?jumu veikšanas l?zinga ??m?jam ir iesp?ja sa?emt ?pašumties?bas uz l?zinga priekšmetu, neveicot papildu maks?jumus vai veicot simbolisku samaksu, ?pašumties?bu nodošana uz l?zinga priekšmetu notiek ar varb?t?bu, kas robežojas ar p?rniec?bu, jo atš?ir?ga l?zinga ??m?ja darb?ba no ekonomisk? viedok?a neb?tu racion?la.

45.

Tom?r, lai izdar?tu š?du pie??mumu, l?zinga l?gum? j?b?t paredz?tai l?zinga ??m?ja iesp?jai izpirkt l?zinga priekšmetu, kas noz?m?, ka ?pašumties?bu nodošanai b?tu j?b?t atkar?gai tikai no l?zinga ??m?ja gribas. Proti, tikai ar š?du nosac?jumu pie??mums, ka l?zinga ??m?js r?kojas

racionāli, ir pamatots. Ir acīmredzams, ka pašos gadījumos, piemēram, ja līzings priekšmets ir specializētas mašīnas vai iekārtas, kurām ir grūti atrast pircējus, bet līzings ilgums aptver visu līzings priekšmeta ekonomiskās izmantošanas līzings termiņa vajadzības laikposmu, pašumtiesību nodošana var arī nenotikt, pat ja līzings termiņš, veicot līzings maksājumus, ir samaksājis visu līzings priekšmeta cenu. Tomēr tās ir izņēmuma situācijas, kuras no PVN viedokļa var šķēdīt arī tikt vērētas.

46.

Saistībā ar iepriekš minēto es uzskatu, ka spriedums Eon Aset Menidjunt (15), kā arī iepriekš minētais spriedums NLB Leasing (16) ir jāinterpretē tādējādi, ka par preču piegādi principā ir atzīstams līgums, saskaņā ar kuru pašumtiesību uz līzings priekšmetu nodošana līzings termiņam notiek, pamatojoties uz pašu līgumu, pēc visu maksājumu veikšanas, kas ir jāveic līzings termiņam, kā arī līzings līgums, saskaņā ar kuru līzings termiņam pēc visu obligāto maksājumu veikšanas pienākas iespēja bez maksas vai par simbolisku samaksu saņemt pašumtiesības uz līzings priekšmetu, vienpusēji izsakot šādu gribu. Šajā otrajā gadījumā konkrētā līguma pašie apstākļi var tomēr liecināt par to, ka darījums ir pakalpojumu sniegšana.

47.

Tomēr neuzskatu, ka šis pašais pieņēmums, ka pēc līzings termiņa beigām pašumtiesības uz līzings priekšmetu tiks nodotas līzings termiņam, būtu attiecināms uz citām situācijām, kuras 17. SGS tiek pieskaitītas tādai sauktajam finanšu līzingam. Tas noteikti attiecas uz situācijām, kas minētas 10. punkta c) (17) un e) (18) apakšpunktā, kuros pilnībā nav paredzēta pašumtiesību uz līzings priekšmetu nodošana pēc līzings termiņa beigām (19). Līdzīgi ir 17. SGS 11. punktā minētajos gadījumos, no kuriem divi (a) un b) apakšpunkts) attiecas tikai uz līgumiskā riska pārņemšanu uz līzings termiņu, bet trešais (c) apakšpunkts) pilnīgi izslēdz pašumtiesību nodošanu, jo tajā ir paredzēta līzings pagarināšana uz nākamā laikposmu.

48.

Pretī tam, ko Komisija apgalvojusi savos apsvērumos šajā lietā, neuzskatu arī, ka līzings līgums būtu jāatzīst par preču piegādi 17. SGS 10. punkta b) apakšpunktā (20) minētajā situācijā. Lēmums par pašumtiesību uz līzings priekšmetu iegāšanu nevar būt atkarīgs tikai no tās cenas, drīzāk tas ir balstīts uz izņēmuma vajadzību un līzings priekšmeta piemērotības tās turpmākajai darbībai analīzi vai iespēju to pārdot par izdevīgu cenu. Ja izpirkuma cena veido pilnas līguma priekšmeta cenas būtisku daļu, manuprāt, nekādi nav pamatoti iepriekš pieņemt, ka līzings termiņš izmantos iespēju, pat ja šā izpirkuma cena ir daudz zemāka par līzings priekšmeta tirgus vērtību līzings termiņa beigās. Gluži otrādi, piemēram, ja saistīti izveidojas 17. SGS 10. punkta b) un c) apakšpunktā minētās situācijas, ko nav grūti iztēloties, manuprāt, ir vairāki ticams, ka pašumtiesību nodošana nenotiks.

49.

Manis piedāvāt Direktīvas 2006/112 14. panta 2. punkta b) apakšpunkta interpretācija ir saderīga ar šīs tiesību normas teksta formulējumu. Jāatgādina, ka šīs tiesību norma attiecas uz līgumu, "kurā paredzēts, ka parastos apstākļos pašumtiesību pārēja notiek ne vēlāk, kā veicot pēdējo iemaksu".

50.

Tādējādi līgumam, pirmkārt, ir jābūt iekārtam noteikumam par pašumtiesību nodošanu. Šāds noteikums ir vai nu noteikums par pašumtiesību automātisku nodošanu pēc līguma termiņa

beig?m, vai iesp?ja izpirkt l?zinga priekšmetu. Tom?r ar min?to ties?bu normu nevar tikt aptverti l?gumi, kuros nav nek?da noteikuma par ?pašumties?bu nodošanu.

51.

Otrk?rt, ?pašumties?bu nodošanai ir j?notiek parastos apst?k?os. Par parastiem apst?k?iem ir uzskat?ma l?gumu? paredz?to notikumu sec?ba un t?tad parasta l?guma izpilde. Šo j?dzienu var attiecin?t ar? uz t?d?m darb?b?m k? izpirkuma iesp?jas izmantošana, kas, lai gan ir fakultat?va, praks? ir vien?gais saimnieciski racion?lais process. Tom?r šo j?dzienu nevar attiecin?t uz situ?cij?m, kur?s l?zinga ??m?jam no ekonomisk? viedok?a faktiski ir izv?le, jo tad “parastos apst?k?os” ?pašumties?bu nodošana tikpat labi var notikt k? nenotikt.

52.

Trešk?rt, ?pašumties?bu nodošana var notikt v?l?kais br?d?, kad tiek veikts p?d?jais maks?jums (21). Par maks?jumu, manupr?t, b?tu j?uzskata katra summa, kas l?zinga ??m?jam ir j?samaks? saska?? ar l?gumu. Saska?? ar l?zinga l?gumiem, kuros ir paredz?ta izpirkuma iesp?ja, l?dz ar p?d?j? maks?juma veikšanu šo iesp?ju var izmantot. Tom?r, ja (oblig?to) maks?jumu summa atbilst pilnai l?zinga priekšmeta cenai un, lai var?tu izmantot min?to iesp?ju, nav j?veic turpm?ki zin?ma apm?ra maks?jumi, ir j?pie?em, ka tas, ka iesp?ja var tikt izmantota, praks? ir piel?dzin?ms ?pašumties?bu nodošanai. Uz šo pie??mumu v?l ir balst?ta interpret?cija, kas ?auj š?dus l?gumus iek?aut Direkt?vas 2006/112 14. panta 2. punkta b) apakšpunkta piem?rošanas jom?.

53.

Tom?r situ?cij?, kad izpirkuma iesp?ja ir l?zinga ??m?ja faktisk? izv?le, visu oblig?to maks?jumu veikšanu nevar uzskat?t par notikumu, kas izraisa ?pašumties?bu nodošanu, jo tas notiek tikai tad, ja vi?š nolemj izmantot iesp?ju. Nevienš š?da veida l?gums t?tad neatbilst pras?bai, ka ?pašumties?bu nodošanai ir j?notiek ne v?l?k, k? veicot p?d?jo maks?jumu. Ja p?d?j? maks?juma j?dziens tiktu interpret?ts k? t?ds, kas attiecas uz pirkuma cenas samaksu, b?tu j?izdara absurds secin?jums, ka visi l?gumi, kuros ir paredz?ta l?zinga priekšmeta izpirkuma iesp?ja p?c l?zinga termi?a beig?m, ietilpst Direkt?vas 2006/112 14. panta 2. punkta b) apakšpunkta piem?rošanas jom? un t?tad ir uzskat?mi par pre?u pieg?di.

54.

Direkt?vas 2006/112 14. panta 2. punkta b) apakšpunkta piem?rošana l?zinga l?gumiem, kuros š?da klauzula nav paredz?ta, k? min?ts šo secin?jumu 45. punkt?, t?tad b?tu pretrun? ne tikai š?s ties?bu normas tekstam un m?r?im, bet ar? – visp?r?g?k – šaj? direkt?v? noteiktajai ar nodokli apliekamo dar?jumu veidu klasifik?cijas sist?mai un lo?ikai. Proti, par pre?u pieg?di b?tu j?atz?st dar?jums, kuras galvenais m?r?is ir noteiktas lietas nodošana lietojum?, un t?tad par excellence – pakalpojums, bet ?pašumties?bu uz šo mantu nodošana ir papildu un iesp?jams elements.

55.

K? min?ju iepriekš, l?zings bieži ir ?pašumties?bu uz mantu aizst?j?js, tom?r – atš?ir?b? no “hire purchase” veida l?gumiem – tas nav oblig?ti ?pašumties?bu ieg?šanas l?dzeklis. Saimniecisk?s darb?bas subjekti dažk?rt izv?las izmantot ražošanas l?dzek?us saist?b? ar pakalpojumu, ko sniedz cits subjekts, nevis ieg?t šos ražošanas l?dzek?us sav? ?pašum?. Viena no š?da veida priekšroc?b?m ir tas, ka nav uzreiz j?samaks? visa PVN summa par ražošanas l?dzek?a ieg?di, kurš rad?s apgroz?jumu un t?tad – iesp?ju šo nodokli atskait?t tikai n?kotn?. Neuzskatu, ka š? l?gumu sl?gšanas br?v?ba b?tu j?ierobežo (protams neskarot kr?pšanas un ?aunpr?t?gas

izmantošanas gadījumus), nesniedzot skaidru pamatojumu, par preču piegādi atzīstot tiesiskās attiecības, kuras līgumslēdzēja puses tīši izveidojušas kā pakalpojumu sniegšanu.

Secinājumi

56.

Saistībā ar iepriekš izklāstītajiem apsvērumiem piedāvju Tiesai uz Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) (Anglijas un Velsas Apelācijas tiesa, Civillietu nodaļa) iesniegtajiem prejudiciālajiem jautājumiem atbildēt šādi:

Padomes 2006. gada 28. novembra Direktīvas 2006/112/EK par kopā pievienotās vērtības nodokļa sistēmu 14. panta 2. punkta b) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka saskaņā ar šo tiesību normu par preču piegādi ir jāatzīst līguma līgums, kurā ir paredzēta pašumtiesību uz līguma priekšmetu nodošana līguma pāņēmājam, pamatojoties uz līgumu, pēc līguma termiņa beigām, vai kurā ir iekļauta klauzula par pašumtiesību uz līguma priekšmetu nodošanu līguma pāņēmājam, līguma pāņēmājam vienpusēji izrēdot šādu gribu, un to maksājumu summa, kas līguma pāņēmājam ir jāveic, pamatojoties uz līgumu, neatkarīgi no šādas gribas izpaušanas praktiski ir vienāda ar līguma priekšmeta pirkuma cenu kopā ar finansēšanas izmaksām.

(1) Oriģinālvaloda – poļu.

(2) Padomes 2006. gada 28. novembra Direktīva par kopā pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (OV 2006, L 347, 1. lpp.).

(3) Itāļi skat. spriedumus, 1997. gada 17. jūlijs, ARO Lease (C-190/95, EU:C:1997:374, 11. punkts), 2008. gada 21. februāris, Part Service (C-425/06, EU:C:2008:108, 61. punkts).

(4) Spriedums, 2012. gada 16. februāris, C-118/11, EU:C:2012:97.

(5) Spriedums, 2015. gada 2. jūlijs, C-209/14, EU:C:2015:440.

(6) Spriedumi, 2012. gada 16. februāris, Eon Aset Menidjment (C-118/11, EU:C:2012:97, 40. punkts); 2015. gada 2. jūlijs, NLB Leasing (C-209/14, EU:C:2015:440, 30. punkts).

(7) Komisijas 2008. gada 3. novembra Regula (EK), ar ko pieņem vairākus starptautiskos grāmatvedības standartus saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1606/2002 (OV 2008, L 320, 1. lpp.).

(8) Saskaņā ar kuru “ar nomu pašuma tiesības uz aktīvu tiek nodotas nomniekam līdz noma termiņa beigām”.

(9) Saskaņā ar kuru “minimālo noma maksājumu pašreizējā vērtība noma uzsākšanas brīdī būs tāda, kas ir vismaz vienāda ar visu iznomātā aktīva patieso vērtību”.

(10) Skat. spriedumu, 1990. gada 8. februāris, Shipping and Forwarding Enterprise Safe (C-320/88, EU:C:1990:61, 10. punkts).

(11) Piemēram, Francijas tiesību sistēmā “crédit-bail” institūts jeb Polijas Civilkodeksa reglamentētais līguma līgums (attiecīgi skat. F. Bénédicte, “Le crédit-bail financier en France”, Uniform Law Review, Nr. 17/2011, 291.–332. lpp.; W.J. Katner, “Leasing in the Polish civil code”, turpat, 401.–414. lpp.). Skat. arī Ch. von Bar u.c. (red.), Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law, Minhene: Sellier, 2009, 292. lpp., kur saskaņā ar anglosakšu tiesību tradīciju noma ar izpirkuma iespēju (leasing) ir vienāda ar parasto noma līgumu (ko dažkārt

apz?m? ar “true lease”), no š?s kategorijas turpret? izsl?dzot “hire purchase” veida l?gumus.

(12)

(13) It ?paši skat. spriedumus, 1990. gada 8. febru?ris, Shipping and Forwarding Enterprise Safe (C?320/88, EU:C:1990:61, 7. punkts); 2003. gada 6. febru?ris, Auto Lease Holland (C?185/01, EU:C:2003:73, 32. punkts); 2012. gada 16. febru?ris, Eon Aset Menidjmont (C?118/11, EU:C:2012:97, 39. punkts); 2013. gada 18. j?lijs, Ewita?K (C?78/12, EU:C:2013:486, 33. punkts); 2015. gada 3. septembris, Fast Bunkering Klaip?da (C?526/13, EU:C:2015:536, 51. punkts).

(14) Piem?ram, degviela, k? liet?s, kur?s tika pasludin?ti spriedumi, 2003. gada 6. febru?ris, Auto Lease Holland (C?185/01, EU:C:2003:73); 2015. gada 3. septembris, Fast Bunkering Klaip?da (C?526/13, EU:C:2015:536).

(15) Spriedums, 2012. gada 16. febru?ris (C?118/11, EU:C:2012:97, 40. punkts).

(16) Spriedums, 2015. gada 2. j?lijs (C?209/14, EU:C:2015:440, 30. punkts). Tom?r šis spriedums attiec?s uz situ?ciju, kur? pati Tiesa nosprieda, ka faktiskie apst?k?i liecina par l?gumsl?dz?ju pušu gribu nodot ?pašumties?bas uz l?zinga priekšmetu (skat. min?t? sprieduma 31. punktu).

(17) Saska?? ar kuru “nomas termi??s ietver akt?va saimniecisk?s izmantošanas laika liel?ko da?u pat tad, ja ?pašuma ties?bas netiek nodotas”.

(18) Saska?? ar kuru “iznom?tie akt?vi ir tik specifiski, ka tikai nomnieks tos var lietot bez lielu izmai?u veikšanas”.

(19) Ac?mredzami ir dom?ta situ?cija, kad šie apst?k?i rodas paši, nevis saist?b? ar šo secin?jumu 46. punkt? min?tajiem apst?k?iem.

(20) Saska?? ar kuru “nomniekam ir iesp?ja nopirkt akt?vu par cenu, kas var?tu b?t pietiekami zem?ka par patieso v?rt?bu datum?, kad š?du iesp?ju var izmantot, un nomas s?kum? past?v pietiekošs pamats uzskat?t, ka š? iesp?ja tiks izmantota”.

(21) Jau paša “maks?juma” j?dziena lietojums (un l?dz?gu j?dzienu cit?s Direkt?vas 2006/112 valodu redakcij?s, piem?ram, “instalment” ang?u valod? vai “Rate” v?cu valod?, lietojums) – kas nav ierasts nomas l?guma kontekst?, kur? runa dr?z?k ir par nomas maksu, – nor?da, ka likumdev?js bija dom?jis l?gumus, kuru gal?gais m?r?is ir ?pašumties?bu nodošana.